

Karakteristik af stemmeberettigede EU-borgere

Af Teis Bay Andersen, TEBA@kl.dk

Dato: 10. oktober 2017

Sags ID: SAG-2017-01647
Dok. ID: 2414787

E-mail: TEBA@kl.dk
Direkte: 3370 3510

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 11

Analysens hovedkonklusioner

- Antallet af stemmeberettigede er siden 2013 vokset med godt 3 pct.
- For udvalgte grupper er udviklingen markant anderledes:
  - Antallet af stemmeberettigede EU-borgere er steget med 32 pct.
  - Antallet af borgere over 65 år er steget med godt 11 pct. Af disse har udviklingen været størst for de samlevende som der er kommet næsten 15 pct. flere af, imens de enlige kun er steget med 7 pct.
  - Antallet af 18-25 årige er steget med knapt 6 pct.
- Stigningen i antallet af EU-borgere varierer meget på tværs af kommunerne. I Syddjurs er der siden 2013 kommet 4,7 pct. flere EU-borgere til, imens der i Ringsted er 92 pct. flere
- De stemmeberettigede EU-borgere i Danmark udgøres i høj grad af borgere fra nabolandene Sverige, Norge og Tyskland. Også fra England og Syd- og Østeuropæiske lande er der relativt mange borgere.
- Til trods for at niveauet for EU-borgere fra nabolandene er højt har udviklingen siden 2013 været begrænset. Der er i stedet sket store stigninger fra Syd- og Østeuropæiske lande, og der er således kommet 227 pct. flere borgere fra Kroatien siden 2013.
- Gennemsnitsalderen for bosiddende EU-borgere er størst for de nordiske lande, Tyskland og England hvori den varierer fra godt 41 til 46 år. For de Baltiske og Østeuropæiske lande er variationen fra 27 til godt 36 år.
- Fra de baltiske lande og store dele af de Syd- og Østeuropæiske lande er det primære erhverv varetaget i Danmark handel og transport. Fra nabolandene til Danmark, England og Spanien er arbejde indenfor offentlig administration, undervisning og sundhed dominerende. Endeligt dominerer arbejde indenfor erhvervsservice i Østeuropa og Portugal.

Indhold

1	Baggrund og indledning.....	2
2	Metode og data.....	2
2.1	Populationsafgræsning.....	2
3	Resultater.....	4
3.1	Udviklingen i den stemmeberettigede population, 2013-2017.....	4
3.2	Udviklingen i antallet af EU-borgere.....	5
3.3	Karakteristika af EU-borgerne.....	7

1 Baggrund og indledning

2 Metode og data

2.1 Populationsafgræsning

Populationsafgræsningen tager udgangspunkt i Danmarks Statistiks befolkningsregistre. Registerne opgøres årligt pr. 1 januar, og der er således ikke data tilgængeligt for befolkningen på selve valgdatoerne. Analysen tager således udgangspunkt i datoerne 1. januar 2013 og 1. januar 2017, som en proxy for de faktiske valgdatoer: 19. november 2013 og 21. november 2017. Dette bygger på en antagelse om, at eventuelle befolkningsændringer og -bevægelser ikke er kraftigt sæson- eller tidsbestemte, og de to opgørelsesdatoer med 4-årig afstand dermed retvisende kan repræsentere de stemmeberettigede populationer i de to valgår.

Populationerne er afgrænset ud fra bekendtgørelse af lov om kommunale og regionale valg¹ i forhold til kriterierne for at være stemmeberettiget:

- 1) Personer, der er fyldt 18 år, og bosiddende i Danmark.

Og som opfylder mindst ét af følgende kriterier:

- 2a) Har dansk indfødsret eller
- 2b) Er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union eller
- 2c) Er statsborger i Island eller Norge eller
- 2d) Uden afbrydelse har haft fast bopæl i Danmark i de sidste 3 år.

Ud fra disse kriterier opnås stemmeberettigede populationer i 2013 og 2017 som vist i *tabel 1*. Der er i perioden sket en stigning i antallet af stemmeberettigede på 141.786 personer. Denne stigning afstedkommer af 423.437 nye vælgere, og 281.651 som ikke længere er stemmeberettiget grundet dødsfald eller udvandring af landet:

---

¹ <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=162503>

Tabel 1: Antal stemmeberettigede i 2013 og 2017

Stemmeberettigede vælgere i 2013	4.378.167
Stemmeberettigede vælgere i 2017	4.519.953
Nettotilgang/Tilvækst	141.786
Tilgang/Nye vælgere	423.437
Afgang/Tidligere vælgere	281.651

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Som tjek af, hvorvidt populationsafgrænsningen er korrekt ift. at udvælge den stemmeberettigede population sammenlignes med Økonomi og Indenrigsministeriets officielle vælgertal fra publikationen "Valgene til kommunalbestyrelser og regionsråd 19. november 2013"². Ved at udvælge en population på baggrund af de beskrevne kriterier for årene 2010 og 2014, kan vi sammenligne disse populationer med de officielle tal fra ØIM og vurdere hvorvidt populationsudvælgelsen er retvisende. Forventningen er, at tallene er meget lig hinanden, men med små forskelle, da vores opgørelse tager udgangspunkt i 1. januar 2010 og 2014, og Økonomi og Indenrigsministeriets pr. 17. november 2009 og 19 november 2013.

Sammenligningen, præsenteret i *tabel 2* viser en afvigelse fra Økonomi og Indenrigsministeriets tal på 0,04% og 0,09% i 2009 og 2013 hhv. og bekræfter således vores forventninger, og det antages derfor at populationsudvælgelsen er retvisende.

Tabel 2: Sammenligning af analysepopulationer for valgperioden 2009-2013

	2009	2013	Tilvækst
ØIM	4.283.392	4.409.251	125.859
Vores opgørelse	4.285.289	4.413.134	127.845
Difference	1.897 (0,04%)	3.883 (0,09%)	1.986 (1,6%)

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik og Økonomi og Indenrigsministeriet "Valgene til kommunalbestyrelser og regionsråd 19. november 2013"

Beskæftigelse

Oplysningerne om de stemmeberettigedes beskæftigelsesbranche er opgjort ud fra registrene vedrørende befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet (RAS) og beskæftigelse for lønmodtagere (BFL). RAS opgør befolkningens primære beskæftigelse og opgøres på årlig basis med udgangspunkt i beskæftigelsen i november måned. Registret indeholder oplysninger om både lønmodtagere og selvstændige. BFL indeholder beskæftigelsesoplysninger for lønmodtagere eksklusiv de selvstændige og opgøres kvartalsvis. Beskæftigelsesoplysninger for den stemmeberettigede population i 2013 tager således udelukkende udgangspunkt i oplysninger fra RAS og beskæftigelsesbranchen opgøres for beskæftigede der er ansat i mere end 80,16 timer i november måned. Da beskæftigelsesinformation fra RAS ikke er tilgængelig for 2016 opgøres beskæftigelsen for den stemmeberettigede population i 2017 med udgangspunkt i BFL, med senest opgørelsen 2. kvartal 2016. Her til kobles information om de selvstændige fra RAS 2015 for at tage højde for

² <http://valg.oim.dk/media/15014/valgene-til-kommunalbestyrelser-og-regionsraad-19-november-2013.pdf>

eventuelle selvstændige i 2017. Dette medtager naturligvis ikke de nyligt selvstændige, og beskæftigelsesinformationen om disse vil således mangle. Beskæftigelsesbranchen opgøres for de, der er ansat på mindst 80,16 timer i opgørelsesmåneden.

3 Resultater

3.1 Udviklingen i den stemmeberettigede population, 2013-2017

På landsplan er antallet af stemmeberettigede siden 2013 steget fra 4.378.167 til 4.519.953, svarende til en stigning på 141.786 personer eller lidt over 3 pct. *jf. tabel 3*. Ser man på udvalgte befolkningsgrupper, varierer stigningen dog kraftigt. Ses eksempelvis på borgere bosat i Danmark og stemmeberettiget på baggrund af et EU, Islandsk eller Norsk statsborgerskab, herefter blot benævnt som 'EU-borgere', er stigningen markant større. Der er siden 2013 kommet 48.523 flere EU borgere til Danmark svarende til en stigning på 32,2 pct. i forhold til niveauet i 2013.

Anderledes ser det ud for børnefamilierne. Siden 2013 er antallet af stemmeberettigede børnefamilier faldet med 53 familier og den relative udvikling er derfor praktisk talt fraværende. Det skal bemærkes at tallet indikerer antallet af familier, og ikke personer, og kan derfor ikke sammenlignes direkte med de øvrige opgørelser.

Antallet af ældre borgere over 65 år har også oplevet en stigning. Siden 2013 er antallet steget med 11,4 pct. svarende til en stigning på godt 100.000 borgere, så der i 2017 er over 1 mio. stemmeberettigede over 65 år. De ældre borgere fordeles hernæst på hvorvidt de er enlige eller samlevende med en partner. Fordelt på disse, har antallet af samlevende ældre oplevet den største stigning på 14,7 pct. imens de enlige kun er steget med godt 7 pct.

Ses i stedet på den yngre del af de stemmeberettigede borgere er væksten markant mindre. I 2017 vil der være i omegnen af 594.000 unge imellem 18 og 25 år, sammenlignet med omkring 560.000 i 2013. Dette udgør en stigning på 5,8 pct.

Tabel 3: Udviklingen i antallet af stemmeberettigede fordelt på udvalgte undergrupper, 2013-2017

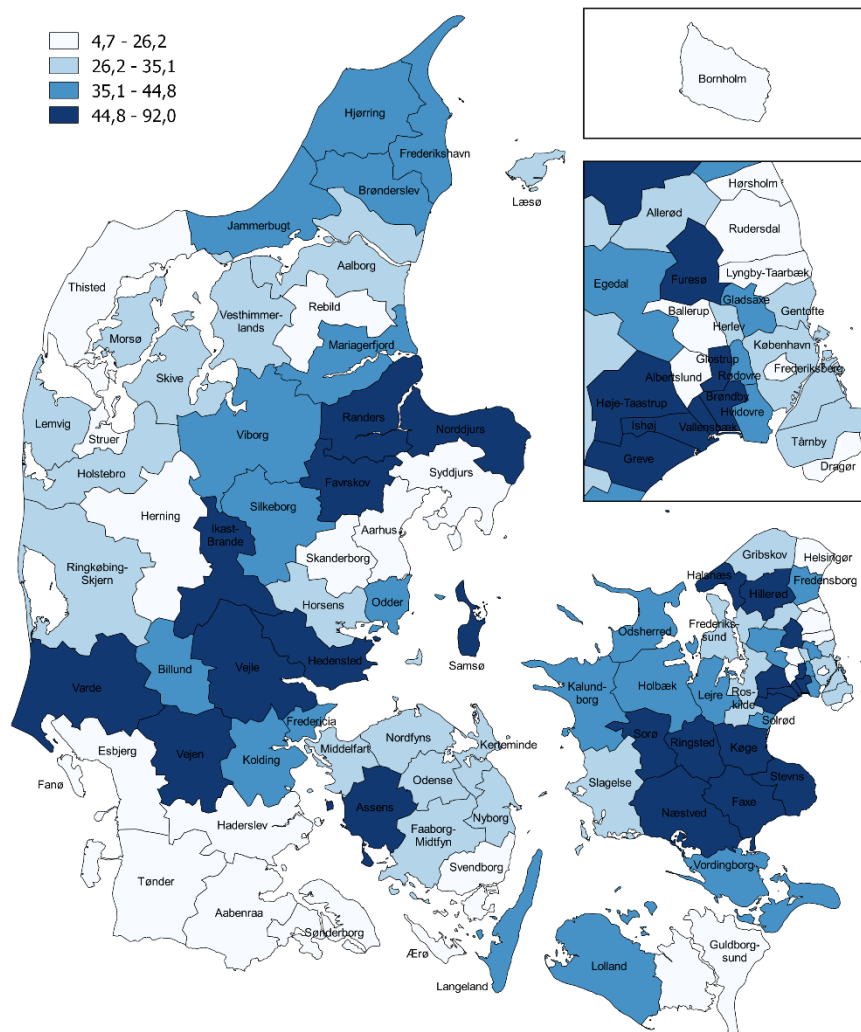
	Antal 2013	Antal 2017	Pct.-vis udvikling
Stemmeberettigede	4.378.167	4.519.953	3,2%
EU borgere	150.698	199.221	32,2%
Børnefamilier	769.753	769.700	~0%
65+ årige	925.263	1.030.515	11,4%
<i>Enlige</i>	402.277	430.524	7,02%
<i>Samlevende</i>	522.986	599.991	14,72%
18-25 årige	561.836	594.418	5,8%

Note: "EU-borgere" er defineret som borgere med statsborgerskab i EU-landene, Island eller Norge. Børnefamilier defineres som familier med mindst ét barn som opgjort i Danmarks Statistiks familieregistre.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

3.2 Udviklingen i antallet af stemmeberettigede EU-borgere

Fordeles antallet af nytilkomne stemmeberettigede EU-borgere bosat i Danmark blotlægges store kommunale forskelle, jf. figur 1. På landsplan er den procentvise udvikling en stigning på 32 pct. fra 2013 til 2017 som på kommunalt plan varierer fra en svag stigning på 4,7 pct. på Syddjurs til næsten en fordobling i Ringsted, hvor stigningen har været på 92 pct. Stigningen er relativt begrænset i storbykommunerne Aarhus, Aalborg, Odense og København, imens der ses store stigninger i Sydsjælland og dele af Sydjylland.

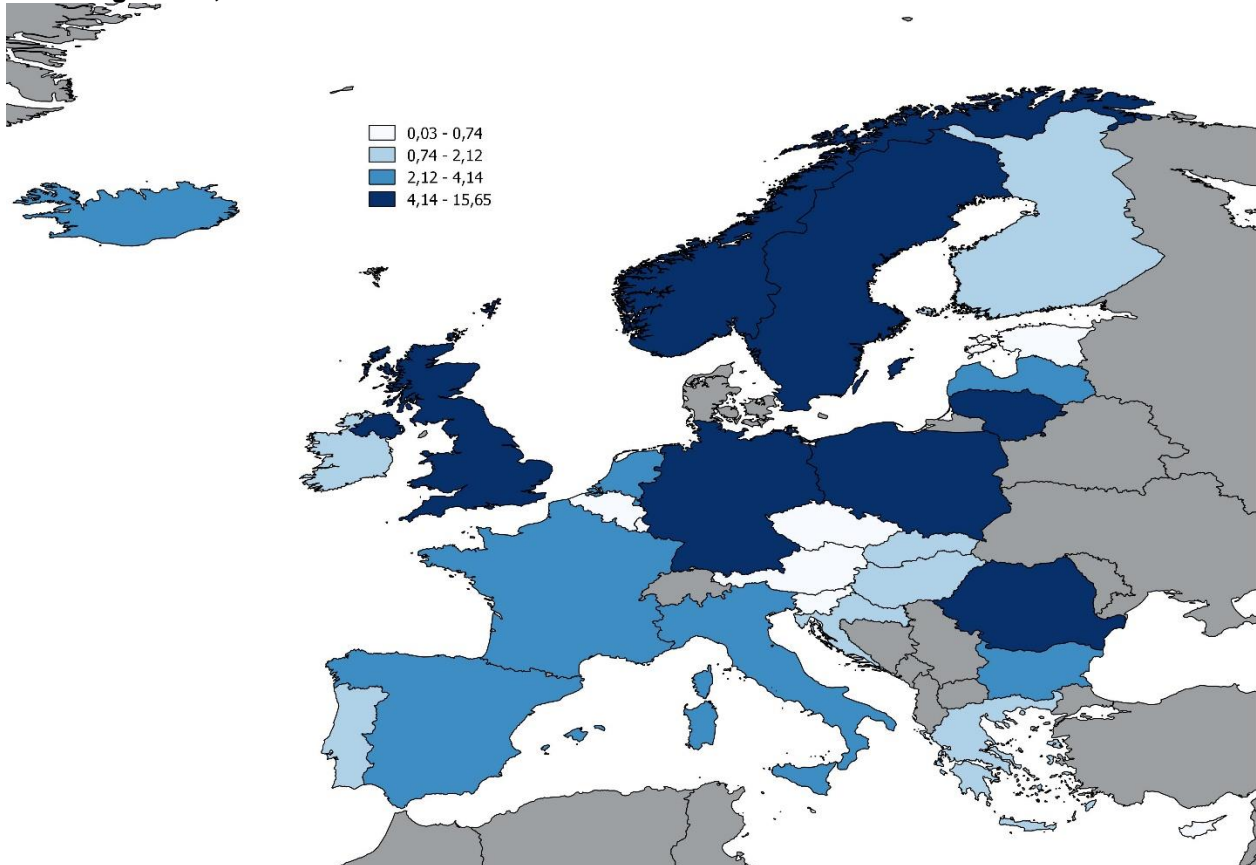
Figur 1: Udviklingen i antallet af stemmeberettigede EU-borgere fra 2013-2017

De stemmeberettigede EU-borgere i Danmark er i figur 2 fordelt efter statsborgerskab. Fra kortet ses det, at andelen af EU borgere i Danmark varierer kraftigt på tværs af statsborgerskabsland. Luxembourg står for den mindste andel og borgerne herfra udgør kun 0,03 pct. af EU-borgere i Danmark. I den anden ende af skalaen findes Polen hvorfra godt 15 pct. har statsborgerskab. Generelt tegner de nærliggende lande, og store samhandelspartnere, sig for størstedelen af EU-borgere i Danmark. Således udgør borgere med statsborgerskab i Norge, Sverige, Tyskland eller Storbritannien godt

1/3-del af alle stemmeberettigede EU-borgere i Danmark. En anden stor del er østeuropæiske lande hvorfra der traditionelt strømmer en del arbejdskraft til Danmark. Her tegner Polen, Rumænien, Litauen og Bulgarien sig for over 35 pct. af de i Danmark bosatte stemmeberettigede EU-borgere.

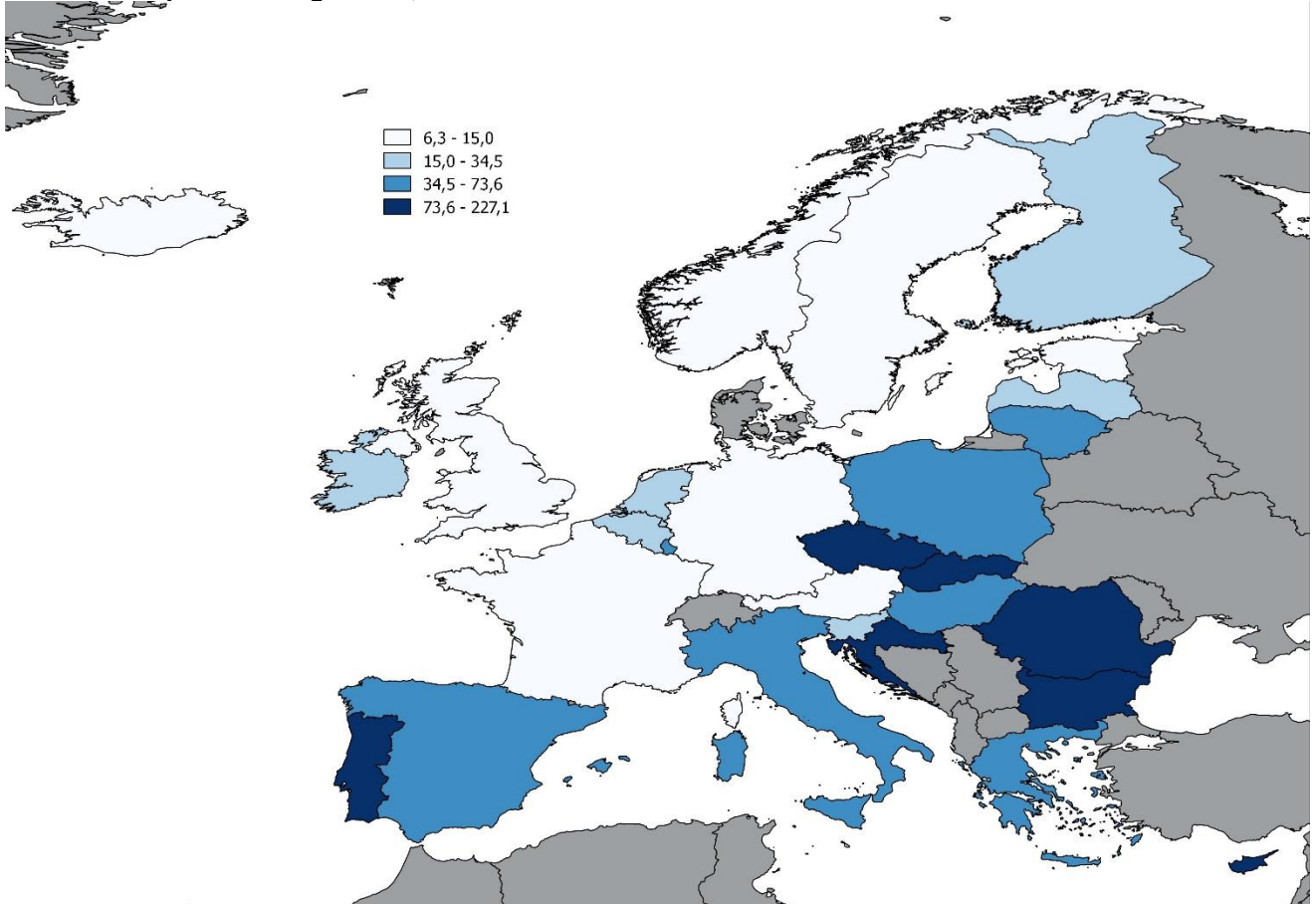
Figur 2: Andel af stemmeberettigede EU-borgere i Danmark fordelt på statsborgerskab, 2017

Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik

I figur 3 er udviklingen siden 2013 vist. I de nærtliggende lande, hvor niveauet for andelen af EU-borgere i Danmark er særligt høj, har udviklingen i perioden 2013-2017 været relativt begrænset og der er i gennemsnit kommet 13 pct. flere EU-borgere fra Norge, Sverige, Tyskland eller Storbritannien siden 2013. Det er især i de øst- og sydeuropæiske lande at der er sket en stor stigning siden sidste kommunalvalg og antallet af stemmeberettigede EU-borgere i Danmark er mere end fordoblet fra landene Cypern, Kroatien og Slovakiet.

Figur 3: Udviklingen i antallet af stemmeberettigede EU-borgere i Danmark fordelt på statsborgerskab, 2013-2017

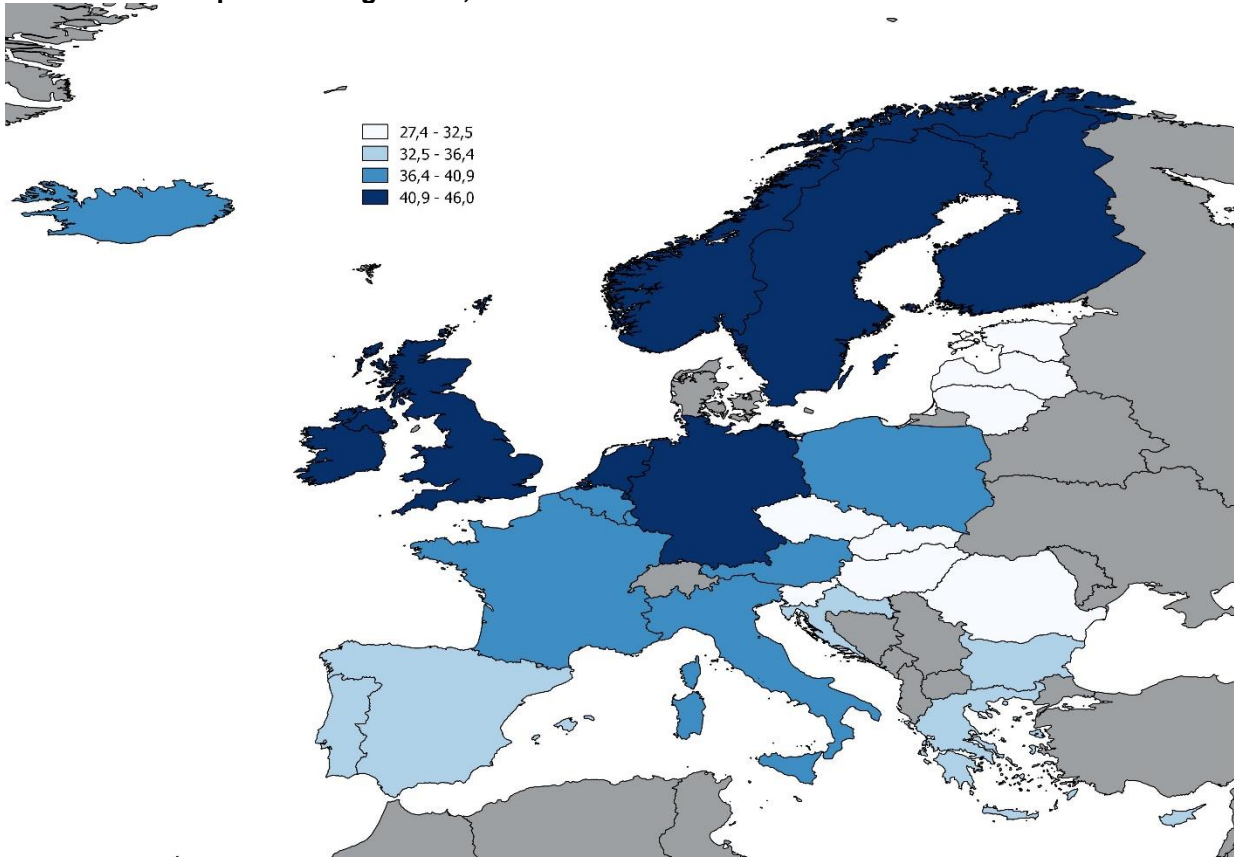
3.3 Karakteristika af de stemmeberettigede EU-borgerne

I karakteristikkene af de stemmeberettigede EU-borgere i Danmark fokuseres på borgernes alder, civilstand og arbejdsbranche.

Alder

I figur 4 er gennemsnitsalderen for EU-borgere bosat i Danmark vist fordelt på statsborgerskabsland. Fra kortet ses det hvordan borgere fra vores nabolande som Sverige, Norge og Tyskland alle har en relativt høj gennemsnitsalder. Også borgere fra lande som Storbritannien, hvorfra borgerne i gennemsnit er 46 år gamle, Finland, Holland og til dels Frankrig og Italien har en høj gennemsnitsalder. Borgere fra de østeuropæiske lande har derimod generelt en lav gennemsnitsalder og stemmeberettigede borgerne fra Slovakiet bosat i Danmark er i 2017 i gennemsnit 27,4 år gamle. Dette billede skal formentlig ses i forbindelse med, at borgere fra østeuropæiske lande i høj grad kommer til Danmark for at arbejde og derfor har en lavere gennemsnitsalder end eksempelvis vores nordiske naboer, hvorfra flere kommer på rekreativt besøg.

Figur 4: Gennemsnitsalder for stemmeberettigede EU-borgere bosat i Danmark fordelt på statsborgerskab, 2017

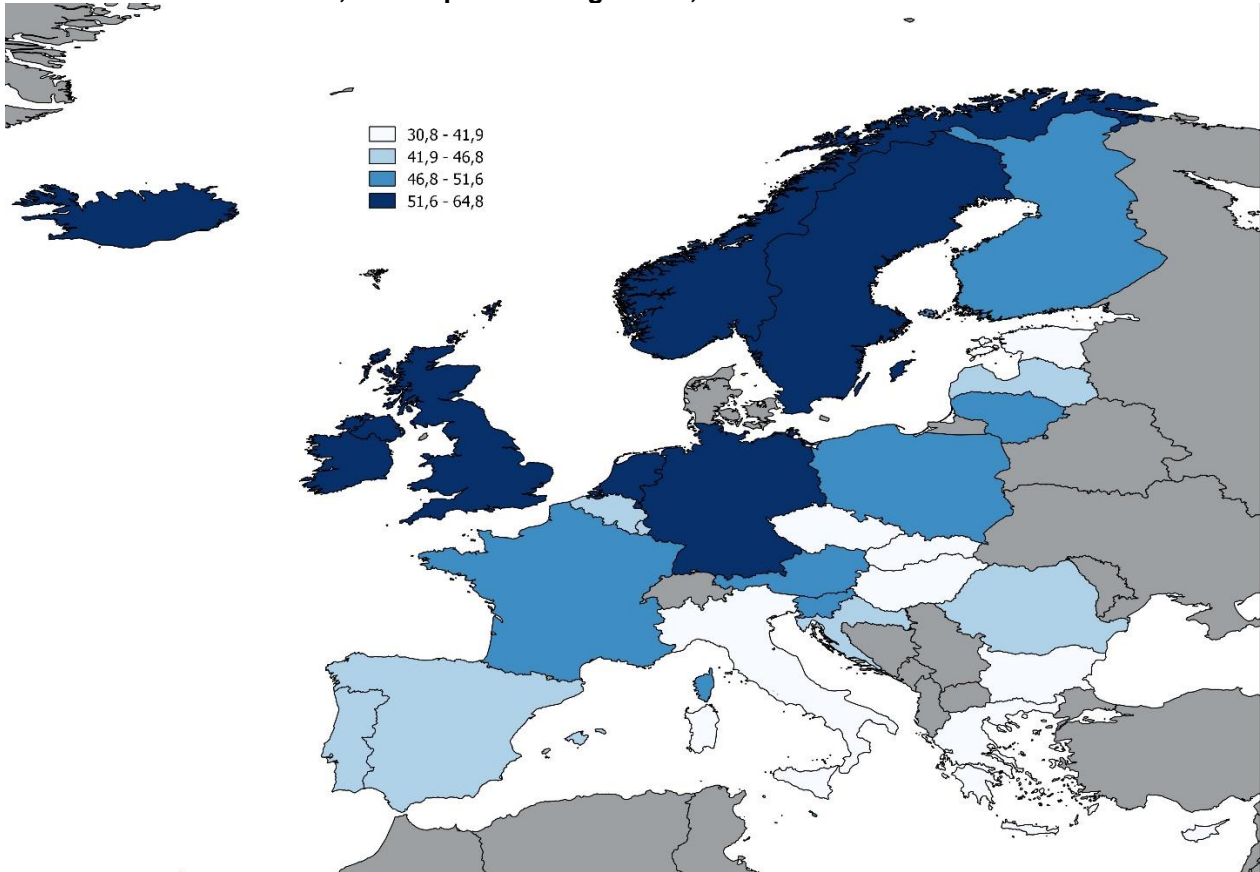

Civilstand

I en karakteristik af de stemmeberettigede EU-borgere i Danmark er det ydermere interessant at se på, hvorvidt EU-borgerne klassificeres som samlevende eller enlige. EU-borgere der bosætter sig i Danmark med en partner er formentligt mere tilbøjelig til at engagere sig i lokalpolitik sammenlignet med en enlig, der måske primært er kommet til Danmark for at få beskæftigelse. Fra de nærmeste nabolande til Danmark, Storbritannien og Island er der primært bosat borgere som karakteriseres som samlevende, dvs. der indgår i et samlevende partnerskab eller er gift. Fra de syd- og østeuropæiske lande er andelen af bosatte samlevende borgere mindre – Svarende til at andelen af enlige er større. Dette flugter dels med tesen om at der fra disse lande kommer borgere hvis primære interesse er beskæftigelse, og dels med det faktum at de er yngre og måske derfor ikke i samme grad har stiftet familie.

Figur 5: Andel af stemmeberettigede EU-borgere i Danmark som karakteriseres som samlevende, fordelt på statsborgerskab, 2017

Beskæftigelse

Inddeles de stemmeberettigede EU-borgere efter hvilken branche de beskæftiges i ser resultatet ud som vist i *tabel 4*. Størstedelen, 45 pct., har ingen beskæftigelsesmæssige informationer i 2017. Dette kan være et udtryk for at borgerne er studerende, deltidsansatte på under 80 timer om måneden eller for nyligt selvstændige. Den største andel udgøres hernæst af ansættelser indenfor 'Handel og transport mv.' hvori omkring 22.000 personer er beskæftigede, svarende til 12,7 pct. Omkring 10 pct. er beskæftiget i både 'Erhvervsservice' og 'Offentlig administration, undervisning og sundhed'. Kun 3,4 pct. af de stemmeberettigede EU-borgere i Danmark er beskæftiget indenfor Bygge og anlægs branchen.

Udviklingen siden 2013 er ligeledes vist i *tabel 4*. Især indenfor Bygge og anlæg, til trods for et lavt niveau, er der sket en stor stigning. Der er således kommet ca. 68 pct. flere beskæftigede indenfor denne branche siden 2013. For to af de niveaumæssigt store områder, Handel og transport mv. og Erhvervsservice, er der også sket en relativt stort udvikling med stigninger på hhv. 21,4 og 24 pct. Indenfor offentlige administration, undervisning og sundhed, som udgør ca. 10 pct. af de beskæftigede, har udviklingen været relativt begrænset og der er kun kommet 3,6 pct. flere beskæftigede indenfor denne kategori siden 2013.

Tabel 4: Beskæftigelsesbranchen for stemmeberettigede EU-borgere, 2017

	Antal	Andel	Udvikling siden 2013
Manglende beskæftigelsesinformation	77.829	45,3	-
Landbrug, skovbrug og fiskeri	7.210	4,2	30,6
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed	14.387	8,4	35,8
Bygge og anlæg	5.826	3,4	68,3
Handel og transport mv.	21.836	12,7	21,4
Information og kommunikation	3.853	2,2	32,5
Finansiering og forsikring	1.485	0,9	29,6
Ejendomshandel og udlejning	889	0,5	10,7
Erhvervsservice	17.750	10,3	24,0
Offentlig administration, undervisning og sundhed	17.391	10,1	3,6
Kultur, fritid og anden service	3.177	1,9	1,2

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

I figur 6 er det dominerende erhverv for EU-statsborgere bosat i Danmark vist. Kortet viser således hvad den største andel af de bosatte EU-borgere arbejder med i Danmark. En overvægt af EU-lande hvorfra de stemmeberettigede borgere kommer fra arbejder med Offentligt administration, undervisning og sundhed, heriblandt de tætteste naboer til Danmark som Sverige, Norge, Tyskland og England. Fra Sydeuropa og Baltikum arbejdes der især med Handel og Transport i Danmark imens der i Østeuropa dels arbejdes med Erhvervsservice og dels Handel og Transport.

Figur 6: Dominerende erhverv udført i Danmark fordelt på statsborgerskabsland

